

مالی دەنگیژان له ئامەد

هێمن میرانی

merany@rojev.org

کوردەواری و رهنج و تیکۆشانی ئاڤره تانسی کورد گرنگترین ئەو باسانەن که تیکستی لاوک و لاواندنه وهی دەنگیژە به تەمەنه کانی ئامەد پیک دیتن. له و سەردانه ی ئیمة بو شار ی ئامەد بریار بوو ئاههنگی خنجیلانه له مالی دەنگیژان ببینن، لئ به هوی هندی کیشە ی تەکنیکی ئاههنگه که ریک نه خرا. به هاوکاری نوسینگە ی ئامەدی سه ته لایتی کوردستان سەردانی مالی دەنگیژانمان کرد. که چووینه ژوره وه بینیمان له هه وشە ی مالە که که که وتۆته نیو گه په کیتی ئامەد و لایه کی مزگه وتی به هرام پاشا و لایه کانی دیکه ی مال و خانووی خه لکن، کومه لیک که س دانیشتون و لاوک بیژیک پر به دەنگی خوی ده چریکاند. سلأومان کرد و دانیشتین. خال (خالد غەززی) که تەمەنی له سه رووی هه فتا سال بوو به دەنگی کی پر و به توانایه کی به رز لاوک ده گوت. له براده ریکی ته نیشتم پرسی که ئەو هونه رمه نده به و تەمەنه وه چۆن ئەو توانا به رزه ی هه یه، براده ره که گوتی ئەو لاوک بیژیکی ناسراوه

یه کی که له شوینه دلگه ره کانی ئامەد مالی دەنگیژانه، ئەو مالە شوینیکی هونه ری و کولتورییه و که وتۆته کولانیکی ته نیشتم مزگه وتی به هره م پاشا و نزیک بازاری قه یسه ری ئامەد، مالی دەنگیژان ناوه ندیکی هونه ری و کولتوری فه رمیه و له لایه ن حکومه ته وه مۆله تی هه یه. له

شیوه ی سه نته ریکی رۆشن بیرییه و بایه خ به کاروباری هونه ری میلی دەدات. هینده ی ئیمة زانیارییمان ده ست که وت ئەو مالە چه ندین دانیشتن و ئاههنگی هونه ری میلی سازداوه و به رده وام شوینی ژوانی گورانییژ و لاوکبیژه کانی ئامەد، ئەو ده نگانه ی له و شوینه هونه رییه گورانی ده چن زیاتر که سانی به تەمەن و دونیا دیده ن، بارودۆخی سه ختی گوزه رانی کورد و سه تمه ی ده وله تانی داگیرکه ری کوردستان و عه شق و ئەقینی

چونکه مالی ده‌نگبیزان که‌وتوته نیو گه‌په‌کیکی نامد و دروسی‌کانی خانوو مالی خه‌لکن، له زۆریه‌ی کاته‌کان مندالانی گه‌په‌ک به‌شداری ئه‌و ناهه‌نگ و دانیشته هونه‌ریبانه ده‌کن و چه‌پله بو ده‌نگبیزه‌کان لیده‌ده‌ن، که‌سانی به‌ته‌من و خانه‌نشین که زیاتر ده‌ستیان به‌تال و بی‌کارن، زۆریه‌ی کاته‌کانی خویان له‌و شوینه به‌سه‌ر ده‌به‌ن، له به‌شی سه‌روه‌ی مالی ده‌نگبیزان شوینتیکی دانیشته هه‌یه که له دیواره‌که‌ی وینه‌ی چهند گۆرانی بیژیکی ناسراوی کوردی تیا هه‌ل‌واسراوه . هه‌ر له‌و گه‌شته کورپکی گه‌نجان ناسی که ناوی ئه‌نگین ده‌ریا بوو، ئه‌نگین گۆرانی بیژیکی گه‌نجه و ئیستا خه‌ریکی به‌ره‌م هینانی سیدییه‌کی تازه‌ی گۆرانییه‌ی، که زانی ئیمه له باشووری کوردستان هاتووین و سۆرانی ده‌زانین، هاته لامان و سلاری لئ کردین . خۆی پیمان ناساند و گوتی گۆرانییه‌کی سۆرانییم ناماده‌کردوو و به‌شیک له کاره‌کانی ته‌واو بوو، پیی خۆش بوو بچین گوئی لئ بگرن ئاخۆ توانیویه‌تی وه‌کو خۆی پیته‌کان و ده‌نگی وشه‌کان ده‌ربهرئ . چوینه ژوره‌که‌ی و له‌سه‌ر کۆمپوتەر گۆرانییه‌کی بۆمان لیدا، ئه‌و گۆرانییه‌ی که‌یک له گۆرانییه‌ی خۆشه‌کانی هونه‌رمه‌ندی گه‌وره‌ عومه‌ر دزه‌یه . گۆرانی (چه‌ندی گه‌رام له شاران . نه‌مدی که‌س وه‌ک تۆ جوان بی)، که گویمان گرت ده‌ست خۆشیمان لئی کرد، چونکه زۆر به‌ جوانی گۆرانییه‌که‌ی گوتبۆوه . ئه‌نگین گوتی چه‌ز ده‌که‌م به‌رله‌وه‌ی کاره هونه‌رییه‌کانی گۆرانییه‌که‌ی و ئه‌لبومه‌که‌ی ته‌واو بی و بلاویکریته‌وه، هونه‌رمه‌ند عومه‌ر دزه‌ی ئه‌و گۆرانییه‌ی گوئ لئ بی و رای خۆی ده‌ریاره بلئ . هاوکارمان کاک هیمن که‌ریم مام ره‌ش که په‌یامنی‌ری رادیو و ته‌له‌فزیونی گه‌لی کوردستانه و له‌و گه‌شته هاوپیمن بوو، به‌لئینی به‌ کاک ئه‌نگین دا که ئه‌و په‌یام و داواییه‌ی به‌ هونه‌رمه‌ند عومه‌ر دزه‌ی بگه‌یه‌نی . ئه‌دریسه‌که‌ی لئ وه‌رگرت و ئه‌نگینیش زۆر خۆشحال بوو .

یه‌کیک له‌و هه‌فالانه‌ی له‌ ته‌ک ئیمه دانیشتبوو، زۆر تامه‌زۆری باسکردنی بارودۆخی هه‌ریمی کوردستان بوو، زۆر خۆشحال بوو که ئیمه‌ی له‌ نامد بینی . خۆزگه‌ی ده‌خواست رۆژیکی دیکه له‌و کاته‌ی ناهه‌نگی گه‌وره و دانیشته‌ی کورده‌واری له‌و مالله‌ ریکه‌خرئ سه‌ردانی مالی ده‌نگبیزانمان بکردبوایه، چونکه به‌ گوته‌ی ئه‌و دانیشته‌ی جوان به‌ جلی کوردییه‌وه و به‌ به‌شداری چه‌ندین ده‌نگبیزای دیاری نامد ریکه‌خرئ .

ئه‌وه‌ی من له‌و مالله هونه‌رییه سه‌رنجدا زال بوونی ته‌واوی هه‌ستی سیاسی بوو به‌سه‌ر کاره هونه‌رییه‌کان، چونکه له‌ باکوری کوردستان هیشتا خه‌باتی نه‌ته‌وه‌یی و زرگاریخواری له‌ قۆناخی سه‌ندنی مافی نه‌ته‌وه‌یی کورده و گه‌لی کورد مافه سیاسی و کولتورییه‌کانی زه‌وتکراوه، بۆیه هه‌موو کاره‌کانیان بیانوه‌ی یان نا ئه‌و ئاراسته‌یه وه‌رده‌گرن .

و چه‌ندین کاری هونه‌ری گۆرانی و لاوانده‌وه‌ی به‌ری هه‌یه، تیکیستی زۆریه‌شبان هی خۆیه‌تی . خال خالد که زانی ئیمه له باشووری کوردستانه‌وه هاتووین زۆر دل‌ی خۆش بوو، ده‌ستی کرد به‌ گوتنی ئه‌و لاوکانه‌ی به‌سه‌ر هه‌له‌بجه و ئه‌نفال و تیکیانی گونده‌کانی کوردستان و سه‌مه‌کانی رژی می به‌عی رووخا و نوسی بووی، لاوکانه‌ی میژوی پر مه‌ینه‌تی ئه‌و سه‌رده‌مه‌ی باشووری کوردستانی ده‌گپایه‌وه و له ناوه‌پاستی هه‌ر لاوکیکیش ده‌یگوت ئه‌وه‌ی هه‌ولی له ناوبردنی کورد ده‌دات ره‌بی وه‌کو سه‌ددام چاره‌نووسی له‌ناو چوون بی . خال خالد لاوکیکی تاییه‌تی بۆ کاره‌ساتی یه‌کی شوباتی هه‌ولیر نوسی بوو، به‌ سه‌لیقه و لاوانده‌وه‌یه‌کی هینده جوان تیکیستی لاوکه‌که‌ی ناماده کردبوو، گومانم نه‌یه که هه‌چ هونه‌رمه‌ندیک له باشووری کوردستان به‌و ئاسته به‌رزه هونه‌رییه گوزارشتی له‌ گه‌وره‌یی و سه‌ختی کاره‌ساته‌که نه‌کردوو . خال خالد له ناوه‌پاستی لاوکه‌که‌ی باس له خه‌مباری خه‌لکی نامد ده‌کات به‌رامبه‌ر له‌ده‌ست دانی ئه‌و پۆله شه‌هیده و سئ رۆژ شین کردن و ماته‌مینی نواندن وه‌کو هیمایه‌کی یه‌کبوونی خه‌م و خۆشییه‌کانی کورد ده‌خاته ناو لاوکه‌که . له به‌شیکی دیکه‌ی لاوکه‌که‌ی پیروزی جه‌زنی قوربان که کاره‌ساتی یه‌کی شوباتی لئ روودا ده‌کاته مینبه‌ریک بۆ دوعا کردن له‌و که‌س و لایه‌نانه‌ی خۆشیان بۆ کوردستان ناوی و له خوای گه‌وره ده‌پارپته‌وه که بۆ خاتری جه‌زنی قوربان ئاسته‌نگه‌کانی به‌رده‌م خه‌باتی کورد لابه‌رئ . به‌شیکی دیکه‌ی لاوکی یه‌کی شوبات باس له خه‌باتگیری شه‌هید سامی عه‌بدولره‌حمان ده‌کات و وه‌کو پیای مه‌زنی کوردان وه‌سفی ده‌کات . کۆی لاوکه‌کانی دیکه‌ی خال خالد باس له خه‌باتی کوردانی باکور و پارچه‌کانی دیکه‌ی کوردستان ده‌کات بۆ سه‌ندنی مافه زه‌وتکراوه‌کانیان و بی سله‌مینه‌وه دوعا بۆ سه‌رکه‌وتنی گه‌ریلا و نازاد بوونی ئۆجه‌لان ده‌کات . دوعا بۆ سه‌رکه‌وتنی هه‌ریمی کوردستان و سه‌رۆک بارزانی ده‌کات . لاوک بیژای دووه‌م که ئیمه له‌و گه‌شته ناسیمان سوؤفی محمه‌د شه‌ریف بوو، ئه‌و پیی خۆش بوو پیی بلین حاجی مه‌لا سوؤفی محمه‌د شه‌ریف، ئه‌ویش به‌ هه‌مان شیوه به‌سه‌ر نازادی کوردستان و سه‌تمی داگیرکه‌ران لاوکی ده‌گوت . به‌ کورتی ده‌توانین بلین هه‌موو ئه‌و لاوک و لاوانده‌وه و سترانه‌ی له مالی ده‌نگبیزان بیستمان، له ئاستیکی هونه‌ری به‌رز بوون، زۆریه‌شی باسی پرسی سیاسی ده‌کرد . له چه‌ند به‌شداربوویکی ئه‌ویمان پرسی که چۆن ریگه ده‌درئ به‌و شیوه ئاشکرایه لاوک و گۆرانی سیاسی بگوتئ . یه‌کیک له ناماده‌بووان گوتی خۆ ناگرئ بیست ملیۆن کورد ده‌ستگیر بکه‌ن! ئه‌و شوینه مؤله‌ت دراوه و ئیمه‌ش ده‌رده‌دلی خۆمان لیره ده‌که‌ین .